

Αυτοβιογραφία αντιδικτατορικός αγώνας διά χειρός Μίμη Ανδρουλάκη

Media: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 1,20-21 **Published at:** 13-11-2022
Author: **Surface:** 2196.64 cm² **Circulation:** 32170
Subjects:



Αυτοβιογραφία Πολυτεχνείο και αντιδικτατορικός αγώνας διά χειρός Μίμη Ανδρουλάκη



ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ,
ΣΕΛΙΔΕΣ Α20-21

Ο «μεγάλος αιρετικός» της γενιάς του στο νέο βιβλίο του «Πριν σβήσουν τα φώτα», η έκδοση του οποίου συμπίπτει με τη συμπλήρωση 49 χρόνων από την εξέγερση του Πολυτεχνείου, «κοινοποιεί τα τιμαλφή του βίου του και τα μυστικά του», αποκαλύπτει γεγονότα, μιλάει για πρόσωπα και παρουσιάζει τα συμβάντα όπως τα έζησε όντας στο επίκεντρο των εξελίξεων

Ο Μίμης Ανδρουλάκης αυτοβιογραφείται και ιστορεί...

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ



Ο Μίμης Ανδρουλάκης, ένας από τους πρωτεργάτες της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής

Πέρασε σαν αστραπή ο χρόνος απ' όταν τον αποκαλούσαν «Το τρομερό παιδί της Αριστεράς». Ο Μίμης Ανδρουλάκης, ο «μεγάλος αιρετικός» της γενιάς του, αυτοβιογραφείται. Με έναν τρόπο δικό του, μοναδικό: «Αυτοβιογραφία δεν σημαίνει να τοποθετήσουμε τον εαυτό μας στο κέντρο του σύμπαντος. Το Εγώ μας είναι ένας αστερισμός άλλων προσώπων – εκατοντάδων, χιλιάδων – που μοιράστηκαν μαζί μας τόσα» αναφέρει. Αναζητώντας τον Εαυτό του, εκπλήσσεται: «Εγώ είμαι οι Άλλοι. Μια γενετική λοταρία στα βουνά της Κρήτης. Ταξίδι σε ένα παρελθόν πανταχού παρόν». Η αυτοβιογραφία του γίνεται «ιστορία-πινακοθήκη» μιας συναρπαστικής εποχής: πορτρέτα, εικόνες, σκηνές, χρώματα, δράματα και ευτράπελα. «Τα μυστικά των "πάνω" – επιφανών πολιτικής, τέχνης, επιστήμης και πλούτου – τέμνονται με τις ανέκδοτες ιστορίες των "κάτω", των απλών ανθρώπων». Από μια επαρχιακή μαγική πόλη σε Αθήνα - Πειραιά της αντίστασης και των παράνομων οργανώσεων. Ο Μίμης Ανδρουλάκης είχε δεσμευτεί να «μιλήσει» 50 χρόνια μετά. Τώρα συμπληρώνει τις λευκές σελίδες της πρόσφατης ιστορίας, με πρώτες το «Πολυτεχνείο '73» και την «Υβριν Νο 8», όπως αποκαλεί το διαβόητο φύλλο της «Πανσοφιστικής Νο 8» της Αντ-ΕΦΕΕ που αποτέλεσε για δεκαετίες εστία σφοδρών ιδεολογικών και πολιτικών συγκρούσεων στον χώρο της Αριστεράς, «πληγή που παραμένει μέχρι σήμερα ανοιχτή», «μια βέβηλη και παντελώς ανεξήγητη επίθεση αποδόμησης του πνεύματος και του ήθους της λαϊκής εξέγερσης του "Πολυτεχνείου" – έστω κι αν δεν ήταν αυτή η πρόθεση», όπως χαρακτηρίζει ο κ. Ανδρουλάκης, ένας από τους πρωτεργάτες της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής. Το νέο βιβλίο του υπό τον τίτλο «Πριν σβήσουν τα φώτα» (Αυτοβιογραφία-Ιστορία) από τις εκδόσεις Πατάκι, που από αύριο θα βρίσκεται στις προθήκες του βιβλιοπωλείου, συμπίπτει με τη συμπλήρωση 49 χρόνων από την εξέγερση του Πολυτεχνείου και είναι μόνο η αρχή, καθώς θα ακολουθήσει και ένα δεύτερο αυτοβιογραφικό βιβλίο του συγγραφέα και πολιτικού που τράβηξε τα λιμνάζοντα νερά υπερβιβλίων διαχωριστικές γραμμές και κομματικά στεγανά για τη μεταπολιτευτική περίοδο. Ο

Το βιβλίο του Μίμη Ανδρουλάκη «Πριν σβήσουν τα φώτα» θα παρουσιαστεί αύριο (στις 19.00) στο φρουαγέ του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά. Θα προλογίσει ο δήμαρχος Πειραιά Πάνης Μάραλης, ενώ θα το παρουσιάσουν οι πρώην υπουργός του ΠαΣοΚ Κώστας Λαλιώτης, μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής της κατάληψης του Πολυτεχνείου, ο συγγραφέας Στέφανος Μίλησης, ο ιστορικός Βάσιος Τσοκόπουλος και ο δημοσιογράφος Δημήτρης Μανιάτης. Θα συντονίσει ο Στέλιος Γαϊτανάρος, γενικός γραμματέας της Φιλολογικής Στέγης Πειραιά.

κ. Ανδρουλάκης, ξεπερνώντας τα κλασικά μοτίβα στη δομή των αυτοβιογραφιών, «κοινοποιεί τα τιμαλφή του βίου του και τα μυστικά του» με έναν τρόπο αφοπλιστικό, υπαρκτικό και απελευθερωτικό. «Είναι αποδέσμευση», λέει ο ίδιος, «οπάζοντας την αόρατη αλυσίδα» που τον κρατά δεμένο. Μιλά για το παρελθόν αλλά ταυτόχρονα είναι σαν να εφορμά στο μέλλον. Τα προσωπικά του βιώματα τέμνονται με τον τόπο, τη γενέτειρα Κρήτη, τις ρίζες, τους ανθρώπους που έπαιξαν ρόλο στην εποχή του, τους ανώνυμους και τους επώνυμους, την Ιστορία, τους πρωταγωνιστές της, τους συντρόφους. Οι Κούνδουροι, ο Μάνος, ο Μίκης, η Μελίνα, ο «Γέρος», ο Μητσοτάκης... Μοιάζει με «ιστορική περιήγηση» στον τόπο και στον χρόνο, ένα οδοιπορικό που διασταυρώνεται με τις εποχές και τα πρόσωπα, που διαπερνά τις δεκαετίες της ύπαρξής του – '50, '60, '70. Για τα υπόλοιπα θα μιλήσει αργότερα και έχει προφανώς πολλά να πει, καθώς ήταν από τις πολιτικές προσωπικότητες που έπαιξαν ενεργό ρόλο στα πολιτικά πράγματα της χώρας

την περίοδο της Μεταπολίτευσης, αιφνιδιαζόντας, εκπλήσσοντας και προκαλώντας. Για το Πολυτεχνείο δεν είχε μιλήσει. Εχουν μιλήσει σχεδόν όλοι εκτός από αυτόν. Διατήρησε την προσηκούμενη απόσταση. Δεν επένδυσε και δεν κεφαλαιοποίησε την ενεργό συμμετοχή του στο μεγαλειώδες εκείνο «έξοπασμα» της νεολαίας που άλλαξε τον ρου της ιστορίας του τόπου εκείνη τη σκοτεινή περίοδο. Τώρα ήρθε η ώρα να μιλήσει «με την αμεροληψία της χρονικής απόστασης» αλλά και «την απουσία οποιοδήποτε πολιτικού ή κομματικού κινήτρου» και να παρουσιάσει τα συμβάντα όπως τα έζησε όντας στο επίκεντρο των εξελίξεων από μια εσωτερική, διεισδυτική και επεξηγηματική πλευρά με στόχο να αναδείξει και να ερμηνεύσει τις διεργασίες που συντελέστηκαν στο προσκήνιο και στο παρασκήνιο.

Όταν τόν εώσωσε ο Σακελλάριος

«Η αφηρητή του ανοιχτού φοιτητικού κινήματος είναι, νομίζω, η 22α Ιανουαρίου του '72» γράφει ο κ. Ανδρουλάκης. Διενεργούνται γενικές συνελεύσεις με κεντρικό θέμα τις ελεύθερες εκλογές για την ανάδειξη των διοικητικών συμβουλίων των φοιτητικών συλλόγων αντί των διορισμένων του καθεστώτος. «Εκείνη τη νύχτα, 15 Μαΐου του '72, 5.000 φοιτητές μέσα κι έξω από το "Σπύργος" τραγουδούσαν κι έκλαψαν, κι ύστερα εχθυθήκαν στην Πατριση με συνθήματα "Κάτω η χούντα", "Δημοκρατία", "Ελευθερία", άδοντες το "Πόστε θα κάνει ξαστεριά"». Ο ίδιος ήταν σε μια από τις ομάδες των διαδηλωτών που έμπαιναν - έβγαιναν στην Πατριση από διαφορετικά σημεία και αιφνιδίαζαν τις αστυνομικές δυνάμεις. «Έτσι με άνθρωποκνηνητό φτάσαμε ως τον ΟΤΕ, άλλοι έτρεξαν προς τα κάτω, μερικοί όπως εγώ προς την άνοδο της Αλεξάνδρου ανάμεσα στα διερχόμενα αυτοκίνητα. Μου 'χε κοπεί η ανάσα, πίσω έτρεχαν οι αστυνομικοί, ένα "100" έστριβε επίποπο στην Πατριση, όταν ένα ταξί σταμάτησε στο πλάι μου. Ανοιξε κάποιος το πίσω τζάμι και μου φώναξε: "Μπες μέσα, παιδί μου, μπες". Ανοιγό την μπροστινή πόρτα και κάθομαι, ενώ ο ταξιάτζης διαμαρτύρεται έντονα στον πίσω πελάτη: "Δεν θέλω να βρω τον μπελά μου, κύριε, είμαι επαγγελματίας, θα μου αφαιρέσουν την άδεια".

“Να πεις ότι σε διάταξε ο Σακελλάριος”. “Μα τι λέτε, κύριε, εγώ δεν ξέρω κανένα Σακελλάριο”, ξεφρονίζει συνεχίζοντας την οδήγηση. “Νεαρέ μου, εσύ ξέρεις ποιος είναι ο Σακελλάριος;” με ρωτά ο πίσω κύριος, πολύ μεγαλοούτσικος για τη χαριτωμένη μικρή που τον συνοδεύει. “Τρεχάτε να προλάβουμε το Τραμ το τελευταίο”, απαντώ τραγουδιστά κι ας μην έχω δει ποτέ μου τηλεόραση εκτός από λίγα ματς. Ο Αλέκος Σακελλάριος έκανε σαν παιδί επειδή τον αναγνώρισα! “Βλέπεις...” παρατηρεί τον ταξιάτζη. “Στρίψε αριστερά για Κυψέλη”. “Δεν θα το ξεχάσω ποτέ, κύριε Αλέκο”, τον αποχαιρέτησα ασφαλώς πλέον. Τον προικισμένο σεναριογράφο-οκηνοθέτη, σπουραγό, χρονογράφο και δεν ξέρω τι άλλο, γοηπευτικό Αλέκο Σακελλάριο.

Ο Μάλλιος και ο «Σουσιλόφ»

Ο ΦΛΕΒΑΡΗΣ του '73 βρήκε τους φοιτητές του Πολυτεχνείου σε πλήρη κινητοποίηση, σε διαρκείς συνελεύσεις. Στις 13 Φλεβάρη οργανώνεται μεγάλη συγκέντρωση στο προαύλιο του Πολυτεχνείου, η οποία εξελίσσεται σε διαδήλωση στην Πατριση μέχρι της ΑΣΟΕΕ, που χτυπιέται βανάουσα από τις αστυνομικές δυνάμεις υπό τον Νίκο Δασκαλόπουλο, διευθυντή της Αστυνομίας. Την ίδια μέρα ο δικτάτορας δίνει εντολή και εκδίδεται το ΝΔ 1347/73, σύμφωνα με το οποίο ο υπουργός Αμυνας μπορεί να διακόψει την αναβολή της στράτευσης των φοιτητών. Δηλαδή, μας στέλνουν στον στρατό! Την επομένη, 14 του Φλεβάρη, χωρίς το πρωί επικρατεί αναβρασμός στο προαύλιο του Πολυτεχνείου! Η γενική συνέλευση των καθηγητών αποφασίζει να ζητήσει από τη χουντική κυβέρνηση να μην εφαρμόσει τον 1347. Πάνω από 1.500 συγκεντρωμένοι στο προαύλιο ρίχνουν συνθήματα: «Δεν περνάει ο φασισμός», «Ελευθερία», «Κάτω ο 1347». Το Πολυτεχνείο πολιορκείται από πολυάριθμες αστυνομικές δυνάμεις. Στην κεντρική πόλη είναι παραταγμένο με πολιτικά το «Σπουδαστικό» της Ακρόφειας. Όσοι σπουδαστές, μεμονωμένοι ή κατ' ομάδας, επιχειρούν να βγουν, λιντοράνται. Τον κυνηγούν αλλά θα καταφέρει να ξεφύγει (με τη βοήθεια ενός... «πίωματος»). Περνά στην παρανομία και κηρύσσεται ανυπότακτος.



Ο Μίμης Ανδρουλάκης μιλάει για το Πολυτεχνείο «με την αμεροληψία της χρονικής απόστασης» αλλά και «την απουσία οποιοδήποτε πολιτικού ή κομματικού κινήτρου», και παρουσιάζει τα συμβάντα όπως τα έζησε όντας στο επίκεντρο των εξελίξεων



Το φύλλο της «Πανεπιστημιαστικής Νο 8» θα κυκλοφορήσει μετά τα γεγονότα, τον Ιανουάριο του 1974, με την ανακοίνωση της αυτοαποκαλούμενης «Συντονιστικής Επιτροπής Αγώνα του Πολυτεχνείου»

«Το πρώτο "Πολυτεχνείο" της 14ης Φλεβάρη είναι προάγγελος του "Πολυτεχνείου", του Νοέμβρη '73, όπως και η κατάληψη της Νομικής, 20-21 Φλεβάρη, την οποία παρακολούθησα, παράνομος πλέον, σε μικρή απόσταση» γράφει. Θα ακολουθήσει η σύλληψή του, ο άγριος ξυλοδαρμός του – χωρίς να αφήνουν ίχνυ βασανιστορ στο πρόσωπό του – και η... γνωριμία του με τον Μάλλιο: «Ξέρεις, "Σουολόφ", πόσα χρόνια φυλακή αθροίζεις; Δεκαεπτά. Ανάλογες δικογραφίες υπάρχουν για είκοσι τουλάχιστον από τους 73 που στρατεύονται. Κι όμως ο Πρόεδρος σας στέλνει στον στρατό. Ξέρεις τι μας είπε σήμερα το μεσημέρι; "Να αποφύγουμε τα μετεμφυλιακά λάθη. Ας μη δημιουργήσουμε μια νέα γενιά επαγγελματιών επαναστατών-στελεχών του ΚΚΕ στις φυλακές και τις εξορίες. Ας τους δώσουμε ευκαιρίες να ασχοληθούν με τις καριέρες τους. Θέλω ομαλότητα και ησυχία αυτή την περίοδο, όχι δίκες» του είπε. Τα γεγονότα του Πολυτεχνείου θα τον βρουν με τη στρατιωτική στολή. Εργάστηκε στον σταθμό Λαρίσης το πρωί της Τετάρτης 14 Νοεμβρίου και πήγε κατευθείαν στη σχολή. «Καμία οργάνωση, κανένα άτομο δεν σχεδίασε, δεν οργάνωσε τα γεγονότα που θα ακολουθήσουν σαν χιονοστιβάδα (...) αλλά και τίποτε δεν ήταν εντελώς τυχαίο, εντελώς αυθόρμητο. Το καθέτι εμπειρείες στοιχεία προγενέστερης εμπειρίας ή οργάνωσης. (...) Και βέβαια κόμματα, οργανώσεις, ηγετικά πρόσωπα ξεπεράστηκαν εκ των πραγμάτων μέσα στην πυκνότητα του χρόνου και στη δίνη των γεγονότων».

Η κατάληψη και η «Υβρις Νο 8»
Το Μετσόβιο, ανοιχτό, με όλες τις σχολές σε διαρκή συνέλευση και τους φοιτητές του να απέχουν μένοντας μέσα, γίνεται ταυτόχρονα πόλος έλξης φοιτητών από άλλα Ιδρύματα που θέλουν να εκφραστούν τα αντιδικτατορικά τους αισθήματα. «Άρχισαν να καταφθάνουν στο Πολυτεχνείο φοιτητές, μεμονωμένοι ή παρέες, από άλλα πανεπιστημιακά ιδρύματα. Είχε περάσει για τα καλά το μεσημέρι, όταν με συνθήματα προσέγγιζε η Σπουρνάρη στο Πολυτεχνείο μια ομάδα γύρω στα 150 άτομα, άντε 180, προερχόμενη κυρίως από τη Φυσικομαθηματική, αλλά ανακατομήνες ο ερχόμενος. Αλλωστε και τον Φλεβάρη είχε πλησιάσει στο Πολυτεχνείο ομάδα 200-300 ατόμων,

κυρίως από τη Νομική, Φιλοσοφική και Λοιπά. Ήταν απολύτως ευπρόσδεκτοι, μου σύστησαν μερικούς που δεν ήξερα και κανείς μας τότε δεν υπέθεσε ότι μια μέρα, εν μέσω χούντας, η εφημερίδα "Πανεπιστημιαστική Νο 8" θα τους μεταμόρφωνε σε 350 προβοκότες, που με τον "χαριτέ Μαυρογένη" ξεκίνησαν την κατάληψη του Πολυτεχνείου! Δηλαδή, τους αναγόρευε στον κύριο και αποκλειστικό υπεύθυνο για το ξεκίνημα στο "Πολυτεχνείο". Το φύλλο της «Πανεπιστημιαστικής Νο 8» θα κυκλοφορήσει μετά τα γεγονότα, τον Ιανουάριο 1974 με την ανακοίνωση της αυτοαποκαλούμενης «Συντονιστικής Επιτροπής Αγώνα του Πολυτεχνείου» που κατήγγειλε την «προσχεδιασμένη εισβολή στο χώρο του Πολυτεχνείου τη Τετάρτη, 14 του Νοέμβρη, 350 περίπου οργανωμένων πραχτόρων της ΚΥΠ, σύμφωνα με το προβοκατόριο σχέδιο του Ρουφουάλη - Καραγιαννίδη, με βάση τις εντολές του παραμερισμένου τότε πρώτοδικτάτορα Παπαδόπουλου και της αμερικανικής CIA, με σκοπό να προβάλλουν με κάθε μέσο τραμπουκισμού και προβοκάτορας γελοία και αναρχικά συνθήματα και συνθήματα που δεν εκφράζανε τη στιγμή και τις συγκεκριμένες δυνάμεις». Το οοκ και η απογοήτευση των κυνηγημένων από τη χούντα αγωνιστών ήταν τεράσιο. «Μεσ στο ανθρώποκνηνητό της χούντας δεχτήκαμε κάτι σαν ποσόπλατη μαχαίρα. Το ανεξήγητο στίγμα. Το ανεπανόρθωτο σφάλμα» γράφει ο κ. Ανδρουλάκης, ο οποίος αποκαλύπτει τον συντάκτη του κειμένου, το οποίο μετά την πώση της χούντας το ΚΚΕ «εν τέλει αποδοκίμαζε επιφανειακά». Ο άνθρωπος του «αμετάκλητου σφάλματος» ήταν ο ευφάνταστος «οκηνοθέτης των Αναβρύτων», δεν ήταν «ένας απλόκοκς μονοκόμματος παλακομμουνιστής με μανία καταδίκης και χαριεδοφοβίας», αλλά ήταν «ένας εχχοριστός νέος ασπικής καταγωγής, μεγαλύτερος από μας, μάλλον ο νοητικότερος όλων στους μικρόκοσμούς της ΚΝΕ, και ειδικά της Πλατείας Μαβίλη», με κεντρικό ρόλο στην Οργάνωση Σπουδάζουσας της ΚΝΕ.

Το μοιραίο πρόσωπο
«Το Γραφείο της ΚΝΕ Πολυτεχνείου, μετά τις στρατεύσεις και τη Νομική, αποτελούσε τη τριάδα: Στέφανος Πάντος, Κώστας Τριανταφόλλου, Γιάννης Μαρούκης. Κι ο Στέφανος είχε στρατολογηθεί από τον Θόδωρο

Τζιαντζή μέσω του Στάθη Χατζόπουλου, του γίγαντα, της Νομικής. Ο ίδιος ο Θόδωρος, ο σεμνός και αξιόπιστος αδελφός του ευφάνταστου "οκηνοθέτη" Κώστα (Τζιαντζή), καθοδηγούσε τότε τον Στέφανο, γραμματέα της οργάνωσης, και συνεπώς τον θεωρούσε "δικό τους", δηλαδή μέλος της ευρύτερης παρέας Μαβίλη κι όχι όπως εμάς τους "απέξω", εκτός δηλαδή του κύκλου της Πλατείας Μαβίλη – ήρθαν τα άγρια να διώξουν τα ήμερα. Ο Στέφανος στρατολόγησε τον ξάδελφό του Γιάννη Μαρούκη. Επομένως δεν υπάρχει καμία επιφύλαξη ή διάκριση προς το Γραφείο Πολυτεχνείου, κι όμως θα περάσει η Τετάρτη, η Πέμπτη κι όλο το πρωί της Παρασκευής δίχως την παραμικρή άμηση ή έμμεση επαφή μαζί του, ενώ διαδραματίζονται ιστορικά γεγονότα! Τότε πίστευα ότι γραμματέας της Σπουδάζουσας είχε αναλάβει ο εξαφανισμένος Γιώργος Παπαπέτρος, με μαζική πείρα από το "μαθητικό" των "Δημητράκηδων" και στη συνέχεια από την ΕΚΙΝ και τη Νομική. Απορούσα, λοιπόν, με τα παράδοξα κι αλλοπρόσθετα της "καθοδήγησης" στο Πολυτεχνείο και κυρίως τους επόμενους μήνες ύστερα απ' αυτό. Εκείνος, όμως, με το "γαλλικό" παρόνομο δίκτυο είχε βγει στο εξωτερικό από το καλοκαίρι, εν όψει 9ου Συνεδρίου (του ΚΚΕ). Μέσω Βιέννης πήγε Μόσχα και μετά Ανατολικό Βερολίνο. Τυχερός αυτός, τον είχε παραλάβει ο έγκυρος Αντώνης Καλαμπόγιας. Ο κακότυχος Γιάννης Τσεβρένης βγήκε μέσω Γερμανίας – χαριεδοισμένης – για τον ίδιο λόγο. Τον ανέλαβε ο "Κόκκινος Κάρβουρας" (σ.σ. από το ομόνυμο βιβλίο του Μ. Ανδρουλάκη για τον ρόλο του στελέχους-πράκτορα που δρούσε στα ηγετικά κλιμάκια και αποκαλύφθηκε τη δεκαετία του '80!). Γραμματέας Σπουδάζουσας στη θέση του Γιάννη Τσεβρένη, δίχως να το γνωρίζω, είχε αναλάβει ο Κώστας Τζιαντζής, το μοιραίο πρόσωπο.

«Κοντός, φαντάρος και κομμουνιστής»
«Έχουν περάσει μεσάνυχτα, όταν τα τανκς κάνουν την εμφάνισή τους στην κορυφή της Λεωφόρου Αλεξάνδρας. Χτυπούν οι καμπάνες των εκκλησιών – η αυθόρμητη αντίδραση του κόσμου στις μεγάλες καταστροφές και στους ξεσηκωμούς. Μας ενημερώνουν ότι τα τανκς έχουν κολλήσει στη "Σόνια", το ζαχαροπλαστείο, μπροστά στα στοιβαγμένα τρόλεϊ και λεωφορεία.

Αλλάζουν κατεύθυνση. Βασιλίσσης Σοφίας - Πανεπιστημίου. Από κείνη την ώρα μέχρι τις 2 έχω στη μνήμη μου ασαφείς εικόνες. Κι εγώ κι άλλοι, της "φυσικής ηγεσίας", λοιπούμαστε για την ανημπόρια μας. Δεν έχουμε πια να κάνουμε κάτι ιδιαίτερο πέρα από το να εμψυχώνουμε τους "Ελεύθερους Πολιορκημένους". Αρκετοί απ' αυτούς είναι παιδιά, μαθητρίες, μαθητές. Μερικοί από μας δεν άντεξαν την περιέργεια και σήκωσαν να ουντόνια να δουν τα πρόσωπα των πρώτων νεκρών. Εγώ όχι. Δεν είχα το κουράγιο. Οι Ειδικές Δυνάμεις των ΛΟΚ παρατάσσονται έξω από την κεντρική πόλη. Οι οδομαχίες όμως συνεχίζονται. Είναι 2.15. Ο Δημήτρης (Παπαχρήστος) από τον σταθμό και τα μεγάφωνα κάνει έκκληση: "Στρατιώτες είστε αδελφία μας", ενώ το τανκς στην κεντρική πόλη κρέμει τους προβλεπόμενους πάνω στο προαύλιο. Τυρλόνομα. Ενα σύνδρομο τον ματιό μου. (...) Μέλη της Συντονιστικής κι άλλα κεντρικά στελέχη του κινήματος έχουμε συγκεντρωθεί πίσω από την οχύρωση της πόλης. "Να διαπραγματευτούμε την ομαλή εκκένωση". "Να κερδίσουμε χρόνο μέχρι να ημερωόσει". "Να ζητήσουμε τη μεσολάβηση ξένων προεβουτών". "Και εκπροσώπων του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού ή ακόμα και της Αρχιεπισκοπής". "Ποιοι θα πάνε στη διαπραγμάτευση". Ο Κυριάκος καταγράφει τη μια θέση. Προσφέρονται κι άλλοι. "Ιωάννα, είσαι κόκκινο πανί, δεν κάνεις". Κάποιος, νομίζω ο (Στέλιος) Παπάς, σαν να χιμάται την ειρωνεία του Σοκράτη με τον πετεινό προ της εκτέλεσής του και υφιθυρίζει για μένα: "Κοντός, φαντάρος και κομμουνιστής, ό,τι χειρότερο για διαπραγματευτής". Ο Κώστας Λαλιώτης επιβάλλει τον εαυτό του. Δύο μη κομμουνιστές αναλαμβάνουν τη διαπραγμάτευση. Ο Κυριάκος Σαμιέλος δήλωνε ιδεολογικά αντικομμουνιστής και στην πρακτική του αντιδικτατορικού αγώνα φίλος των κομμουνιστών και γενικά των αριστερών. (...) Ο Δημήτρης απαγγέλλει με λυγμούς τον Εθνικό Ύμνο. Όχι τη Διεθνή! "Ο στρατός δεν εξερπίζεται" φωνάζει ο ταγματάρχης των λοκατζήδων. Ακούω το μαρτύριο του τανκς. Η Ιστορία κάνει την εμφάνισή της μπροστά στα μάτια μας, όχι με το πέταγμα του κορδαλλού όπως θέλει ο φιλόσοφος, αλλά με τον βρυχηθμό του θεοθρακιμένου».